

Prigožiniň ölüminden soň «Wagnere» näme bolarka?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Prigožiniň ölüminden soň "Wagnere" näme bolarka? PRIGOŽINIŇ ÖLÜMİNDEN SOŇ «WAGNERE» NÄME BOLARKA?

«Wagner» harby kompaniýasynyň başlygy Prigožiniň ölümü kompaniýanyň Ýakyn Gündogarda we Afrikada alyp barýan işlerini bulasyklyga salyp biler.

Prigožin ölməzden öň Afrikada paýlaşan soňky videosynda mundan beýlæk ähli materiklerde Russiyanyň täsirini artdyrmak üçin hereket etjekdiklerini aýdypdy ([Reuters](#))

«Wagneriň» başlygy Ýewgeniý Prigožiniň ölüminiň yzyndan hakynatutma harby toparyň Ýewropada, Ýakyn Gündogarda, Afrikada eýelik edýän toruň we ýöredýän operasiýalarynyň geljegi nämälimligine galýar.

Urşuň başyndan bări Ukrainada Russiyanyň iň täsirli güýçlerinden bolan «wagnerçi» urşujylaryň Siriýadaky, Liwiýadaky graždanlyk uruşlaryna gatnaşyp ýörenedigi we Merkezi Afrika Respublikasy bilen Malide hem iň täsirli güýcdüğü mälîm.

Bu ýerlerdäki altyn känlerini we nebit ýataklaryny elinde saklaýan «Wagneriň» Kremlîň daşarky syýasatynyň guraly bolup hyzmat etjekdigi bolsa heniz şübheli.

Prigožin hakda kitap ýazan amerikan derñeýji-žurnalisti Jon Lehner, «Reuters»-a bu barada beren beýanatynda: «Wagner» häzirem gaýgylandyrman duranok. Dowam edip duran şertnamalar bar we bular dowam etmeli. Howpsuzlyk taýdan «Wagneriň» işleriniň» öñküsi ýaly dowam edýändigi we häzirem ynamly hyzmatdaş bolup galýandygy görnüşini bermek islärler» diýdi. ABŞ-nyň «Washington Post» gazeti bolsa, «Wagneriň» gysga wagtyň içinde dargajakdygyny we beýle ýagdaýda toparyň Ýakyn Gündogar we Afrika ýurtlarynyň hökümetleri bilen baglaşan ylalaşyklaryny Kremle ýakyn adamlar tarapyndan dowam etdirjekdigini ýazdy.

«Wall Street Journal» gazetine interwýu beren Angliýanyň Ekster uniwersitetinden Dewid Lewis bolsa, «Rus goşuny bilen gatnaşyk saklaýan dürli-dürli toparlar bu düşewüntli işi almaga we täze wekil güýçleri döretmäge synanyşarlar. Prigožjn dürli ýürtlara ýaýran bu tory dolandyrmak işi boýunça tejribesi ýetikdi, emma ýerini dolduryp bolmajak biri-de däl» diýdi.

Käbir «wagnerçileriň» maşgalalary bolsa, toparyň dargama ähtimallygyny alada edýär. Bir «wagnerçi» urşujynyň hossary «Telegram» hasabyndan ýazan pikirinde «Wagner» başsyz galdy. Indi bize näme bolarka? Hernä kompaniýanyň başyna mynasyp adam gelewersin» diýdi.

Rus türmelerinde ýatan raýatlaryň hak-hukuklaryny gorap çykyş edýän «Gulagu» toparynda Wladimir Osečkin bolsa, «wagnerçi» urşujylaryň ýagdaýy hakda, «Hemmesi şokda. Serkerdeler näme etjegini we garamagyndaky esgerlerine näme diýjegini bilenok. Hemme zat Prigožiniň we onuň kontaktlarynyň töwereginde şekillenýärdi» diýdi.

• **Kreml bilen Hafteriň arasyndaky «Wagner» gatnaşygy**

Arasynda «Wagneriň» başlygy Prigožiniňem bolan uçar heläkçiliginden bir gün öň ýokary düzümlü rus ygtyýarlysynyň Liwiýada gepleşik geçirip ýörendigi aýdyldy.

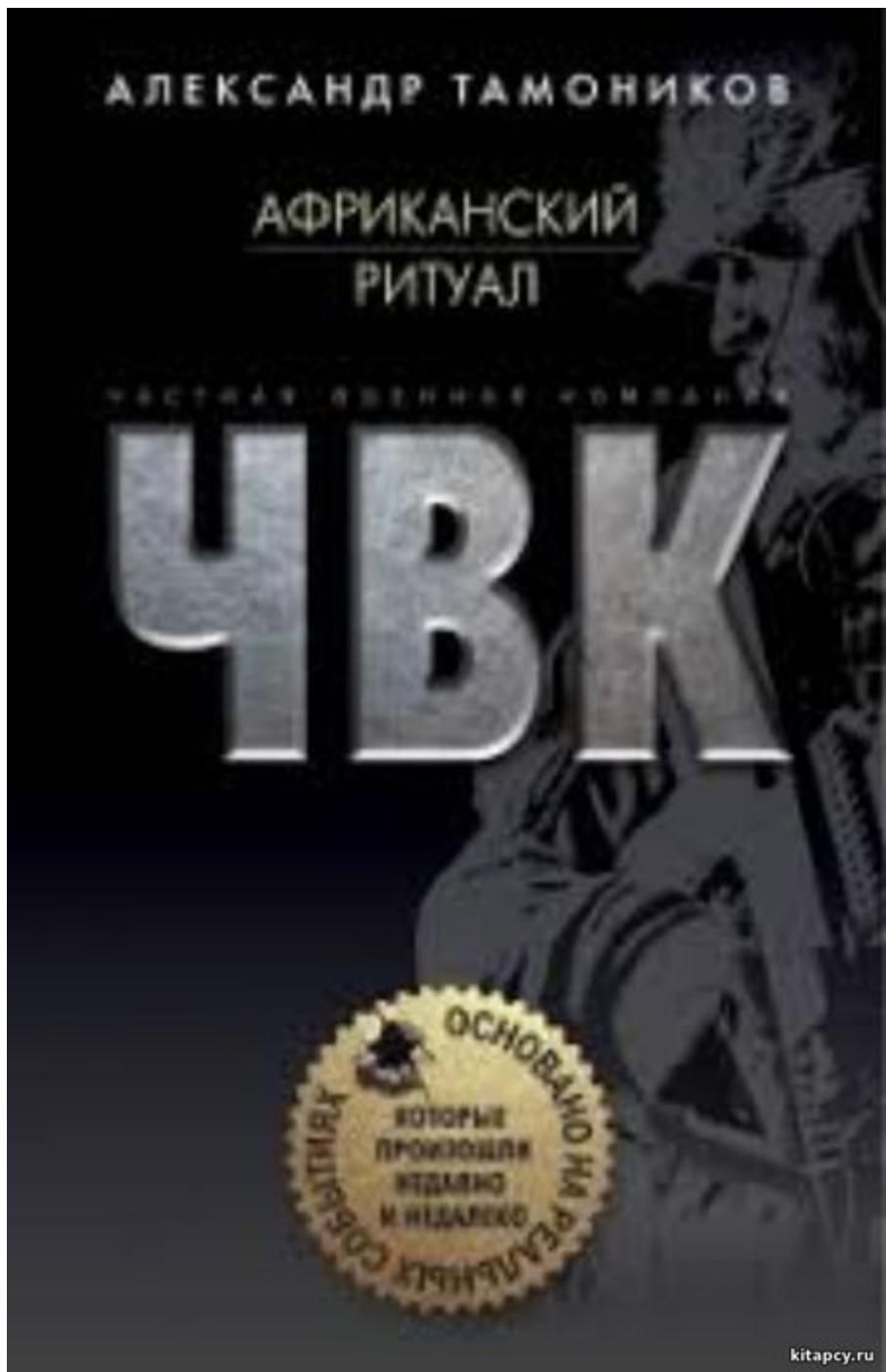
«Reuters»-iň beren habarynda, Russiyanyň Goranmak ministriniň orunbasary Ýunusbek Ýewkuow Bingazide Liwiýanyň gündogaryna gözegçilik edýän güýçleriň serkerdesi Halife Hafter bilen duşuşyk geçirdi. Duşuşykda «Wagner» güýçleriniň başyna Kremliniň kontrolyndaky täze serkerde bellenjekdigini aýdandygy öňe sürülyär.

Duşuşygyň kesgitlenen wagty töänlikdigini ýa däldigini heniz bilýän ýok.

Angliýanyň Korolłygyň ýanyndaky Birleşen hyzmatlar institutynyň Liwiýa boýunça barlagçysy Jelal Harçou «Ýewkurowyň iş sapary Liwiýadaky rus täsiriniň ýok bolmakdan geçen, gaýtam öñküsinden-de giňeljekdigini we çuňlaşjakdygyny görkezýär» diýdi.

Russiýanyň Liwiýada resmi taýdan harby pozisiýasynyň ýokdugyny nygtan Harçou şol sebäpli Kremlin sebitdäki güýjüni şoňa meňzeş topar bilen dowam etdirmek islejekdigine ünsi çekdi. Garaşsyz hünärmenleriň we Adam hukuklary boýunça Gözegçilik öýuniň berýän habarnamaryna görä, 2019-njy ýıldan bări Liwiýada iki müň «wagnerçi» urşuwy bar.

Hafter güýcileriniň 2020-nji ýıldaky ýaraşyga çenli Tripolä gönükdiren operasiýalaryna goldaw beren «wagnerçiler» şol bir wagtyň özünde sebitdäki harby toparlar bilenem nebit känleriniň goragyna jogap berýär.

kitapcy.ru

• **Merkezi Afrika «merhum lideriň ýerini doldurar»**

«Wagneriň» iň işjeň hereket edýän ýurtlaryndan Merkezi Afrika Respublikasynda-da Prigožinden soňky dörän boşlugu doldurmak meselesi ara alyp maslahatlaşylýar.

Döwlet ýolbaşçysy Fosten-Arkanž Tuaderanyň geňeşcisi Fidel Guandjika Prigožiniň ölümine «çuňňur gynanç» bildirýändiklerini aýdyp, bu pajygaly ýagdaýyň Russiya bilen gatnaşyklaryny agsatmajagyny nygtady.

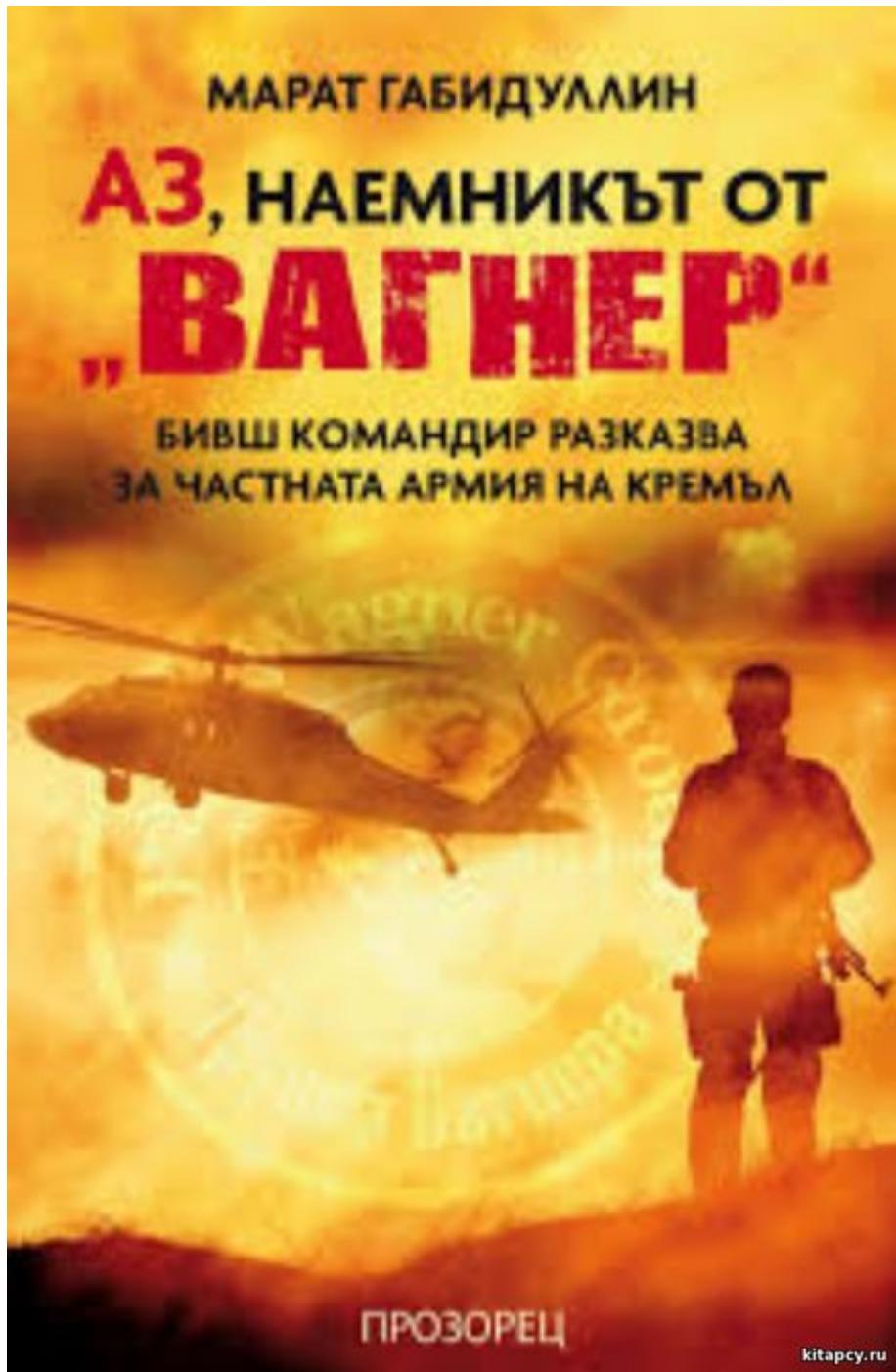
Russiya bilen döwletara ylalaşyklarynyň bardygyny we hakynatutma urşujylaryň ýurtta galmagyna dowam etjekdigini

nygtan Guandjika «Prigožin indi merhum lider, onuň ýerini doldurmaly bolar» diýdi.

Emma ýurtda altyn känlerine-de gözegçilik edýän kompaniyanyň ykdysady gatnaşyklaryny nähili dowam etdirjekdigi şübheli.

Afrikada magdan işläp çykarmak işlerini gönüden-göni Russiyanyň kontrolyna almagyň kyndygyny aýdýan Jon Lehner «Bir kompaniyany satyn alyp, ähli işgärlерini kowandan soň işleri öñküsi ýaly dowam etdirip bilmersiňiz. Belki-de, üwmeji nähili paýlaýşlary üýtgar, emma üwmeç şindizem öñki ýerinde» diýdi.

«Wagner» güýçleri baý magdan känleriniň bardygyna garamazdan, dünýäniň iň garyp ýurtlaryndan biri bolan Merkezi Afrikada 2012-nji ýylда başlan graždanlyk urşuna 2018-nji ýylда goşulyp, gozgalaňlaryň basylyp ýatyrylmagy üçin hökümét bilen bile hereket edipdi. «Wagneriň» ýurtda 1900 urşujysy bar.

- Amerikan kontrrazwedkasy: Prigožiniň uçary «bilkastlaýyn partladyldy»

ABŞ-nyň kontrrazwedka gullugynyň elinde bar bolan häzirki maglumatlara görä Prigožin bilen bile barýan dokuz adamyň oturan uçary «bilkastlaýyn partladyldy».

Atlarynyň mälim edilmegini islemedik amerikan we günbatarly ygtyýarlylar garamagyndaky hakynatutma urşujylar bilen 24-nji iýunda rus hökümétine garşıy ýaragly gozgalaň turzan Prigožiniň bolan uçarynyň Russiyanyň Twer oblastynda heläkçilige uçramagy netijesinde ölmegi boýunça kontrrazwedka maglumatlaryna

salgylanyp beýanat berdiler.

Çeşmeler Prigožiniň «uly ähtimallyk bilen» didiwana mündürilendigini we hadysanyň Russiýanyň döwlet ýolbaşçysy Wladimir Putiniň «özünü tankyt edenleriň agzyny ýumdurmagà gönükdiren uzak geçmişi bilen» sazlaşýandygyny aýtdy.

Pentagonyň press-sekretary Pat Raýder bolsa, «birinji gelen netijämiz Prigožiniň öldürilen bolmagynyň mümkünindigini görkezýär» diýdi. Ygyýarlylar partlamanyň sebäbi boýunça jikme-jiklik bermezden konrrazwedka netijenamasynnda Putiniň uçardaky adamlaryň maşgalalaryna «yzy ýarasyn» diýendigini we Prigožiniň «gödek ýalňyşlyklaryna» yşarat edendigi agzaldy.

Baryş KAYGUSUZ.

Anna, 25.08.2023 ý. Publisistika